

Slotsholmsgade 10-12
DK-1216 København K

T +45 7226 9000
F +45 7226 9001
M im@im.dk
W www.im.dk

Folketingets Kommunaludvalg
udvalg@ft.dk

Meta.fuglsang@ft.dk

Dato: 7. marts 2011
Enhed: Kommunaljura
Sagsbeh.: DEPSDY
Sags nr.: 1101912
Dok nr.: 448813

Folketingets Kommunaludvalg har den 8. februar 2011 stillet følgende spørgsmål nr. 79 (Alm. del) til indenrigs- og sundhedsministeren, som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Meta Fuglsang (SF).

Spørgsmål nr. 79:

"På baggrund af telegram fra Ritzau den 7. februar 2011, "Krisen, kradser i nærdemokratiet", som omhandler en videnskabelig undersøgelse, der viser, at kommunalreformen har forringet det lokale demokrati, ønskes ministerens holdning til, at kommunalreformen har forringet nærdemokratiet."

Svar:

Det Kommunale og Regionale Evalueringsinstitut (KREVI) udgav i juni 2009 rapporten "Strukturreformen udfordrer nærdemokratiet - borgernes lokalpolitiske tillid og selvtillid faldt, da kommunerne voksede", hvor KREVI undersøgte nærdemokratiets tilstand ved borgernes politiske tillid (dvs. borgernes oplevelse af retfærdighed, ærlighed, effektivitet og responsivitet i det politiske system og de politiske beslutninger) og selvtillid (dvs. hvorvidt borgerne føler sig tilpas vidende om politiske forhold og føler sig i stand til at handle politisk). Undersøgelsen byggede på udsagn indsamlet henholdsvis før (2001) og efter kommunalreformen (2007/2008).

Den videnskabelige artikel (Jurisdiction size and local democracy: Evidence on internal political efficacy from large-scale municipal reform" af professor David Dreyer Lassen og professor Søren Serritzlew publiceret i American Political Science Review), som der henvises til i Ritzaus telegram fra 7. februar 2011, bygger på de samme udsagn som KREVI's undersøgelse, dvs. udsagn indsamlet i 2001 og 2007/2008. Artiklen fokuserer på sammenhængen mellem borgernes politiske selvtillid og forøgelse af en kommunes størrelse.

Både KREVI's rapport og artiklen konkluderer, at når der sker en indbyggertalsmæssig forøgelse af en kommunes størrelse, så har det en negativ effekt på borgernes politiske selvtillid. Det skal i den sammenhæng nævnes, at det af KREVI's rapport fremgår, at borgerne samlet set er relativt selvtillidsfulde. Endvidere blev det i KREVI-rapportens konklusion bemærket, at folk generelt reagerer negativt på forandringer, og at sammenlægningskommunerne på dataindsamlingstidspunktet stod midt i en turbulent omstilling, hvor rammerne for borgerinddragelse og borgerindflydelse endnu ikke var faldet på plads. Det kan derfor ifølge KREVI-rapportens konklusion ikke udelukkes, at der er tale om en overgangseffekt, og at selvtilliden vil stige igen i sammenlægningskommunerne i løbet af nogle år.

Artiklen og KREVI's rapport har således fokus på betydningen af forøgelse af kommunernes indbyggertal i forbindelse med kommunalreformen.

KREVI's rapport konkluderede, at kommunesammenlægningerne udfordrer nærdemokratiet, men at denne udfordring lokalt kan søges imødegået via forskellige initiativer, der styrker inddragelsen af borgerne i kommunens daglige virke.

Jeg kan i den forbindelse nævne, at den kommunale styrelseslov f.eks. giver kommunerne mulighed for at nedsætte lokaludvalg eller særlige udvalg med borgerdeltagelse og nærdemokrati som ansvarsområde.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet nedsatte i 2005 Tænketank om nærdemokrati. Tænketanken afgav i august 2005 en redegørelse indeholdende bl.a. anbefalinger til de enkelte kommunalbestyrelser vedrørende mulighederne for at styrke borgerdeltagelsen i landets kommuner. Redegørelsen blev oversendt til Folketingets Kommunaludvalg den 31. august 2005 (Bilag 99, FT-samling 2004-05 (2. samling)).

Indenrigs- og Socialministeriet udførte i 2008 en spørgeskemaundersøgelse blandt alle landets kommuner, som dannede baggrund for Statusrapport i juni 2009 om kommunernes arbejde med nærdemokrati. Statusrapporten er oversendt til Folketingets Kommunaludvalg den 25. juni 2009 (Bilag 97, FT-samling 2008-09).

Statusrapporten viser, at mange kommuner har igangsat initiativer til styrkelse af nærdemokratiet i forbindelse med kommunalreformen. Statusrapporten viser også en tendens til, at det navnlig er kommuner med relativt mange indbyggere samt sammenlægningskommunerne, der i perioden omkring kommunalreformen generelt har haft størst fokus på at udvikle det lokale demokrati.

Statusrapporten konkluderer således, at nærdemokratiet ikke mindst i kølvandet på kommunalreformen tages meget alvorligt i kommunerne. Der arbejdes seriøst med inddragelsen af det civile samfund i kommunernes daglige arbejde såvel som i den mere langsigtede udvikling i kommunerne. De sammenlagte kommuner har således taget den nærdemokratiske udfordring op.

Spørgsmålet om nærdemokrati er et vigtigt emne. Jeg vil gerne understrege, at nærdemokrati ikke er noget, vi skal fjernstyre fra centralt hold, men derimod skal have mulighed for at vokse op nedefra i kommunerne. Selve det kommunalpolitiske landkort, og dermed kommunestørrelserne, var der som bekendt i forbindelse med kommunalreformen et bredt politisk forlig om og flertal bag.

Med venlig hilsen

Bertel Haarder / Pernille Christensen